

باسمه تعالی

«راهنمای عملی (تدریس) علوم سوم ابتدایی»

از مجموعه کتاب های همکار

وزره مدسین و دانشجویان دانشگاه فرهنگیان

و

همکاران و مترجم شاغل در مدارس ابتدایی

تألیف:

محسن مولاناه، محمد مجید، علی هادثی، فاطمه بیت الله

ویراستار علمی:

دکتر شهرداد عبدالحی

سر شناسه	: مولاناه، محسن، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: راهنمای عملی (تدریس) علوم سوم ابتدایی: ویژه مدرسین و دانشجویان دانشگاه فرهنگیان.../تالیف محسن مولاناه...[و دیگران];
مشخصات نشر	: ویراستار علمی شهداد عبدالهی.
مشخصات ظاهری	: اردبیل: درسنامه، ۱۳۹۷.
فروست	: ۲۱۴ ص.: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ...مجموعه کتاب‌های همکار.
وضعیت فهرست نویسی	: ۱۸۰۰۰۰ ریال: ۴-۳-۹۹۹۵۳-۶۲۲-۹۷۸
یادداشت	: فیبا
موضوع	: کتابنامه: ص. ۲۱۴.
موضوع	: علوم -- راهنمای آموزشی (ابتدایی)
شناسه خزانه	: (Science -- Study and teaching (Elementary
شناسه افزوده	: مجد، محمد، ۱۳۷۵ -
شناسه افزوده	: هادئی، علی، ۱۳۷۶ -
رده بندی کنگره	: بیت الله زاده، فاطمه، ۱۳۷۳
رده بندی دیویی	: ۱۳۹۷/۳ Q۱۸۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۰۳۳۳
	: ۵۳۳۱۹۳۱

انتشارات درسنامه

شناسنامه کتاب:

نام کتاب: راهنمای عملی (تدریس) علوم سوم ابتدایی

تألیف: محسن مولاناه، محمد مجد، علی هادئی، فاطمه بیت الله زاده

ویراستار علمی: دکتر شهداد عبدالهی

ناشر: انتشارات درسنامه

خدمات کامپیوتری و طراح روی جلد: مهدی عبدالکریمی

تعداد چاپ: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۷

شابک: ۴-۳-۹۹۹۵۳-۶۲۲-۹۷۸

قیمت: ۱۸۰۰۰۰ ریال

همکاران ارجمند و خوانندگان گرامی، با سلام و احترام ضمن تشکر از انتخاب شما، خواهشمند است

هر گونه نظر، انتقاد و پیشنهاد خود را در مورد این کتاب از طریق ایمیل زیر ارائه فرمایید

m.molapanah@gmail.com

سیاس و ستایش خداوند بلند مرتبه را که به لطف و عنایت بی‌کران او توفیق تالیف و تدوین کتاب «علوم یار» حاصل آمد. از این رو در آغاز، کمترین ادب بندگی بجای آورده و یاد می‌کنیم آموزنده بی‌آموزگار را و چه خوش گفت حکیم عمر خیام که:

اجرام که ساکنان این ایوانند اسباب تر «خود» می‌دانند
 این تاسرشته‌تر دلم نمی‌کشد کائنات که به بند سرگردانند^۱

کتابی که پیش رو دارید حاصل تلاشی مجدانه به منظور تدوین و تالیف دانسته‌ها و تجربیات نگارندگان در راستای تدریس و آموزش علوم تجربی است. این کتاب مطابق با آخرین ویرایش کتاب درسی تالیف شده و مهم‌ترین هدف آن ارائه اطلاعات جدید، همسو با اهداف مقطع تحصیلی و کتاب درسی، پایگاه‌های اطلاعاتی است.

با توجه به تغییر و تحولات کتاب درسی و در کنار آن تغییر روش تدریس و فرایند یاددهی و یادگیری و با هدف ارائه راهکارهای عملی و بسط ادات سازنده و بررسی دقیق کتب درسی با رویکرد گام به گام تدریس اقدام به نگارش کتاب حاضر گردید.

بخش اول کتاب در خصوص تالیفات تدریس و ارزشیابی علوم تجربی مقطع ابتدایی و معرفی کتاب درسی و آماده سازی برای تدریس آماده شده است.

بخش دوم، کتاب درسی را به صورت صفحه به صفحه با تحلیل کامل جگونگی تحقق اهداف درس در قالب فعالیت های پیش بینی شده، مورد بررسی قرار داد، و به دنبال آن فعالیت ها و آزمایش های پیشنهادی مناسب در کنار نمونه پیشنهادی واحد یادگیری آمده است.

از آنجا که دانسته‌های بشری مرز نمی‌شناسند و دانش نگارندگان نیز بی‌تناسب با فرموده حکیم عمر خیام نیست که:

هرگز دل من ز علم محروم نشد کم‌بازد از سرار که معلوم نشد
 بناد و سال فکر کردم شب و روز معلوم شد که هیچ معلوم نشد^۲

لذا از دانشجویان عزیز، همکاران گرامی و خوانندگان محترم استدعا داریم که با رهنمودهای ارزشمند خود ما را در جهت رفع نقایص احتمالی یاری نمایند.

فهرست

۶	مقدمه.....
۸	فصل یک.....
۸	کلیات.....
۹	ویژگی های سواد علمی فناوریانه:.....
۱۰	شرط لازم برای تحقق یادگیری مادام العمر:.....
۱۱	اهمیت آموزش علوم تجربی در مقطع ابتدایی و اهداف آن.....
۱۳	اهداف آموزش علوم تجربی در ابتدایی.....
۱۳	الف: کسب دانش های ضروری:.....
۱۴	ب: کسب مهارت های ضروری:.....
۱۵	ج: کسب نگرش های ضروری:.....
۱۵	الگوی کلی کتاب های علمی تجربی:.....
۱۷	رویکردهای آموزش علوم تجربی.....
۱۷	رویکرد انتقالی.....
۱۸	رویکرد تعاملی.....
۱۸	رویکرد فرایندی.....
۱۸	رویکرد کاوشگری.....
۱۹	روش های تدریس.....
۱۹	آموزش از طریق همیاری.....
۲۲	نقشه مفهومی.....
۲۴	روش نمایشی (نمایش علمی).....
۲۵	روش گردش علمی.....
۲۸	روش آزمایشی (آزمایشگاهی).....
۳۰	روش مسألهای.....
۳۲	روش واحد تجربی.....
۳۳	روش واحد پروژه.....
۳۴	مدل ۵ای در آموزش معلمان.....
۳۷	روش تدریس پودمانی.....
۳۸	ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در درس علوم تجربی.....
۴۳	چهار راهبرد در پایه سوم ابتدایی.....
۴۳	الف - راهبردهای موضوعی «دنیای زنده» و «بدن انسان و سلامت».....
۴۵	ب - راهبرد موضوعی ماده و انرژی - ماده.....
۴۶	ج - راهبرد موضوعی ماده و انرژی - انرژی.....
۴۷	د - راهبرد موضوعی زمین در زمان و فضا.....

فصل دو..... ۴۹

بررسی درس به درس..... ۴۹

درس اول: رنگ علوم.....

درس دوم: خوراکی ها.....

درس سوم: مواد اطراف ما.....

درس چهار: اندازه گیری مواد.....

درس پنجم: آب ماده ی با ارزش.....

درس ششم: زندگی ما و آب.....

درس هفتم: نور و مشاهده اجسام.....

درس هشتم: جست و جو کنیم و بسازیم.....

درس نهم: نیرو، همه جا ۱.....

درس ده: نیرو، همه جا ۲.....

درس یازده: بکارید و ببینید.....

درس دوازده: بر دام های خود.....

درس سیزدهم: هـ دام های خود.....

درس چهاردهم: از گذشته تا آینده.....

منابع..... ۴۱۳

بسم الله الرحمن الرحيم

امروزه بر کسی پوشیده نیست که برای زندگی بهتر در این هستی باید جهان پیرامون خود را بهتر بشناسیم. علوم تجربی، علمی است که هم به ما در شناخت این دنیای پیچیده کمک می‌کند و هم ابزارهای لازم برای تفسیر حوادث جاری این هستی را در اختیار ما قرار می‌دهد. بی شک نقش معلمان در رسیدن به اهداف علوم تجربی، نقشی بی‌همتا و کلیدی هست. آگاهی از نیاز دانش‌آموزان، آگاهی از تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان، اتخاذ راهبرد صحیح برای ارائه مطالب و تحکیم مطالب در ذهن مخاطب، ارزشیابی اصولی و ... همه مواردی هستند که معلم برای ایفای این نقش حساس باید به این مهارت‌ها تسلط پیدا کند. کتاب حاضر با نگاهی تیزبینانه به ((آنچه که معلمان برای تدریس نیاز دارند)) و آرایه‌ی محتربیی برای تربیت فراگیر همسو با نیازهای واقعی‌اش و کمک به معلم برای هماهنگی با برنامه آموزش ما در نتیجه تربیت دانش‌آموزانی فکور و خلاق که نیاز کنونی جامعه‌ی ماست، می‌تواند برای معلمان راهشما باشد.

کتاب شامل چندین بخش متفاوت است، که در فصل کلی گردآوری شده است. در فصل اول کلیاتی از دانش تخصصی که معلم دنیای امروز باید به آن‌ها مسلط باشد و نیز روش‌های تدریس و راهبردهای موضوعی کتاب درسی قرار دارد. فصل دوم همانطوری که از عنوانش پیداست به بررسی درس به درس کتاب درسی می‌پردازد و در واقع آن چه که معلم برای تدریس نیاز دارد در اختیار او قرار می‌دهد. نقشه مفهومی به معلم کمک می‌کند تا مطالب را سازمان‌دهی کند و در نتیجه به تسهیل در انتقال مطالب می‌انجامد. اهداف درس در درون متن از غفلت معلم از اهداف کتاب درسی جلوگیری کرده و به او در انتقال بهتر مطالب کمک می‌کند، آزمایش‌ها و فعالیت‌های مکمل به تحکیم مطالب در ذهن دانش‌آموزان کمک می‌کنند، دانستنی‌های معلم مطالب بیشتری را از موضوع درس جاری در اختیار معلم قرار می‌دهد، تم‌ها معلمان را در عمق‌بخشی و بسط مطالب یاری می‌کنند، طرح درس‌های متنوع به معلمان در همسویی تدریس با نیازهای متفاوت یادگیرندگان کمک کرده و با افزایش شناخت از نوع یادگیری هر دانش‌آموز به تدریس بهتر معلم می‌انجامد، ارتباط با سایر پایه‌ها به معلمان در ارزشیابی تشخیصی و تدریس بر اساس یادگیری‌های قبلی دانش‌آموزان کمک می‌کند و در نهایت سطوح ارزشیابی به سنجش منطقی دانش‌آموزان بر اساس اهداف درسی می‌انجامد.

در پایان ذکر این مسئله ضروری است که گرچه این کتاب در راستای رسالت خود که کمک به بهروری بیشتر معلمان در مدارس و تربیت دانش‌آموزانی فکور و خلاق است، قدم بزرگی برداشته و سعی کرده تا نگاه همه‌جانبه‌ای به نیازهای معلمان علوم تجربی در مدارس داشته باشد ولی در نهایت این معلمان هستند که با احساس نیاز و بهره‌گیری مستمر از دانش روز و کاربست آن در کلاس می‌توانند کلاس‌های پرنشاط بسازند و دانش‌آموزانی علاقمند به یادگیری تربیت کنند.

www.ketab.ir